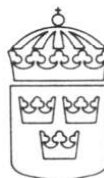

Riksdagens protokoll

1990/91:98

Fredagen den 19 april

Kl. 9.00–10.49

Protokoll
1990/91:98

1 § Ledighet

Svar på interpellationer

Talmannen meddelade att ansökan om ledighet på grund av sjukdom inkommit från *Sonja Rembo* (m) för tiden den 19 april–den 2 juni.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen meddelade att *Anne-Marie von Essen* (m) skulle tjänstgöra som ersättare för *Sonja Rembo*.

2 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet

Talmannen meddelade att moderata samlingspartiets riksdagsgrupp som suppleant i arbetsmarknadsutskottet under *Sonja Rembos* ledighet anmält hennes ersättare *Anne-Marie von Essen*.

Talmannen förklarade utsedd till

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Anne-Marie von Essen (m)

3 § Svar på interpellation 1990/91:169 om lantbrevbärarnas roll i glesbygd

Anf. 1 Kommunikationsminister GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Ines Uusmann har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att slå vakt om lantbrevbärarnas roll som en del av den regionala och sociala strukturen i landets glesbygdsområden.

Interpellationen har föranletts av att postverket på försök förbereder att samdistribuera tidningar och brev på morgonen.

Postverket skall genom ett rikstäckande nät förmedla post, pengar, paket, tidningar och banktjänster, m.m. så att alla kan nå alla.

Lantbrevbäring är den serviceform som i dag skall uppfylla detta service-mål till cirka en åttondel av Sveriges befolkning som bor på landsbygden.

Genom bl.a. den tekniska utvecklingen med exempelvis telefax och automatiska betalningsöverföringar, minskar transaktionsvolymerna kontinuerligt för postverkets landsbygdsservice. För att kostnaderna för denna service skall kunna hållas på en rimlig nivå, pågår ständigt utvecklingsarbeten och försöksverksamheter i syfte att rationalisera arbetet. Kostnadseffektivitet är en nödvändighet för att kunna bibehålla lantbrevbärrarservice. Ett exempel på detta är försöksverksamheten att samdistribuera post och tidningar i en och samma körtur.

I dag har tidningsutgivarna själva på många håll tagit över tidningsdistributionen på landsbygden från postverket, eftersom kunderna i vissa områden kräver att få sin morgontidning på morgonen. Då nuvarande lantbrevbärrarservice är organiserad så, att utdelningsturen kan påbörjas som tidigast runt kl. 09.00, uppfyller inte postverket tidningsutgivarnas och prenumeranternas önskemål.

Genom att förlägga postutdelningsturen till tidsperioden kl. 3.00–6.00, kan postverket återfå det intäktsunderlag på landsbygden som dagstidningsutdelningen utgör. Den s.k. postutdelningsturen kommer då förutom dagspress att innehålla vecko- och facktidsskrifter samt all vanlig post, rikspost dock efter två dagars befordringstid.

Lantbrevbärrarens bank- och kassaservice, som i dag sker samordnat med utdelningsturen på dagtid, måste av praktiska skäl, i detta försök, förläggas till särskilda serviceturer. Genom att upprätta t.ex. två serviceturer per vecka, och köra dem på sen eftermiddagstid, förutses fler kunder än i dag kunna tillgodogöra sig postverkets bank- och kassaservice, vilken med dagens lantbrevbärrarsystem är tillgänglig mitt på dagen.

De ökade intäkterna från tidningsrörelsen beräknas, enligt postverket, härvid ge ett överskott som bidrar gynnsamt till landsbygdsservice.

Samdistribution av post och tidningar i en morgontidig körtur är en provverksamhet som berör cirka tio lantbrevbärringslinjer av ca 2 700. Provverksamheten beräknas pågå cirka ett år framöver.

Vid den utvärdering som därefter vidtar, kommer alla berörda parter att få tillfälle att yttra sig. Erfarenheterna av försöksverksamheten blir avgörande för om en fortsättning och utvidgning av verksamheten bör göras.

Anf. 2 INES UUSMANN (s):

Herr talman! Först vill jag tacka statsrådet för det uttömmande svaret på min interpellation. Det innehöll flera intressanta upplysningar som inte lämnades vid frågestunden för några veckor sedan, då ungefär samma ärende togs upp. Men olyckligtvis har min oro för människors postservice i glesbygd och mindre orter inte blivit stillad.

För att hela Sverige skall leva krävs det att infrastrukturen är väl utbyggd också utanför storstadsområdena, och storstadsområden har vi faktiskt väldigt få av i vårt avlånga land. Även i mitt eget län har vi glesbygdsområden som är oerhört beroende av en daglig postservice.

I Sverige är vi med rätta stolta över att vi har världens bästa postservice, eftersom postens service når oss var vi än bor. Och i de allra flesta fall gör den det varje vardag. Och oavsett om jag skickar brev från Stockholm till Täby eller från Stockholm till Halland når de fram nästa förmiddag, om jag

skickar dem under veckan. Risken är t.o.m. större för förseningar om jag skickar brev inom Storstockholm än från Stockholm till Halland.

Det finns flera skäl till att vi har en effektiv och heltäckande postservice. Till stor del beror det på att vi politiskt har varit överens om och alldeles övertygade om att posten skall finnas överallt till människornas nytta. Men jag tror också att det beror på att personalen inom posten hör till de yrkesgrupper som har en mycket stark yrkeskänsla. "Postisar" är stolta över sina jobb, och detta gäller i synnerhet lantbrevbärarna. Jag tycker att de med all rätt är yrkesstolta.

Visst skall vi vara med och förändra i den offentliga sektorn, och inte skall vi tro att alla organisationsmodeller är för evigt givna. Men vi får inte bara okritiskt säga hurra till vilka marknadslösningar som helst.

Fullgod postservice också i glesbygd och små orter har av de allra flesta betraktats mer som en mänsklig rättighet än som en tjänst som kan köpas och säljas på marknaden och prissättas efter marknadsregler.

Postens hantering av landsbygdsservicen tyder på att man är mer intresserad av att vara en av marknadens aktörer än att vara en viktig del av samhällets sociala och infrastrukturella service. Det är tidningsutgivarna och tidningsannonserna som utövar press på posten. Och i den diskussionen har pensionärer och småföretagare i landsorten inte mycket att sätta emot. Det är därför som vi politiker måste vara allmänhetens ombud och värna postservicen. Reaktionen bland människor är oftast mycket stark så fort det blir tal om att förändra något av postens service. Det gäller både i glesbygd och i tätort. Och lantbrevbärarnas roll som den sociala kontaktlänken när det gäller människor som är äldre och människor som bor på landet men också när det gäller småföretagarna är alldeles oomtvistad.

Vad jag saknar i denna diskussion om nattbrevbäring är att varken posten i sina kalkyler eller statsrådet här i svaret på min interpellation har berört postens sociala ansvar. Vi tycker att äldre människor skall kunna bo kvar i sina egna bostäder även om de bor på landet. Och vi tycker att de skall finnas småföretag även i landsorten. De är beroende av en fullgod postservice. Därför tycker jag att man måste resa invändningar mot postens förslag och diskutera detta politiskt.

Posten har i sin affärsplan sagt att man i första hand skall ägna sig åt sina kärnaffärer. Och tidningsdistributionen hör inte till kärnaffärerna. Man kan tycka att det inte är hela världen om posten delas ut en dag senare på landsbygden. Men nattbefordran har varit ett av de bra kännetecken som vi har haft av postservice i Sverige. Postens ekonomiska kalkyl innebär att om detta skall gå med vinst måste man överge hela tanken på lantbrevbäring och införa nattbrevbäring.

Det är klart att postbefordran i glesbygd och på landet aldrig kommer att gå ihop företagsekoniskt. Men det är självklart att vi ändå skall ha kvar denna service.

Ytterligare en aspekt som jag vill nämna är att vi i vårt parti talar om det goda arbetet. I detta fall har den personal som berörs protesterat kraftigt, eftersom detta innebär en utarmning av dessa människors arbetsuppgifter. Det innebär försämringar i arbetstiden. Och därför har också facket reagerat mycket starkt.

Nåväl, statsrådet säger att detta är en försöksverksamhet och att jag skall trösta mig med det. Sedan skall detta utvärderas. Men jag är allvarligt oroad över att det här bara är första steget. Jag vill att vi sätter en ordentlig klack i marken när det gäller försämringar på detta område.

Anf. 3 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Herr talman! Eftersom jag var folkpartiets representant i post- och teleutredningen vill jag gärna ta fram några synpunkter på detta. Vi diskuterade naturligtvis frågan om lantbrevbäring mycket. Och ett genomgående tema var just det som Ingrid Uusmann framhöll, nämligen hur uppskattad denna service är, inte bara som förmedlare av post och pengar utan också som en social funktion på landsbygden.

Men vi såg också i de kalkyler som utredningen tog fram att kostnaderna är stora. Posten betalar dem i dag inom sin totala ekonomi. Men det sviktande underlaget för lantbrevbäringen, genom att tidningarna de senaste åren börjat köra en egen distribution på landsbygden, sysselsatte oss också en hel del, liksom att tidningsutbärningen på lördagarna på många håll upphörde när lördagsutdelningen av post drogs in.

Utredningen kom fram till att postens regionalpolitiska och sociala ansvar inte skall omfatta distribution av tidningar, men att posten skall vara beredd att offerera sådan distribution. Anledningen till att posten på försök tidigarelägger turer är att man vill kunna få med tidningar och på så vis också förbättra det ekonomiska underlaget för postutbärningen.

Jag tycker att det är bra att posten gör olika försök. Det har förekommit väldigt många klagomål på att man i glesbygden har fått sin tidning alldeles för sent. Kan man genom att kombinera post- och tidningsutbärningen medverka till att glesbygden får sin tidning lika tidigt som vi privilegierade stadsbor, tycker jag att det är ett försök värt att göra. Tidningsföretagen kör i dag ut i städerna och en bit utanför städerna. Men de som bor längst bort får fortfarande i många fall sin tidning med posten. De får den alldeles för sent. De tycker att de är missgynnade när det gäller erbjudandeannonser osv.

Men det är naturligtvis, som Ines Uusmann säger, viktigt att servicen kan behållas och att de två serviceturer i veckan som kommunikationsministern redovisar verkligen genomförs, och att de genomförs på ett avancerat sätt, skulle jag vilja säga. I dag går det till på så sätt att den som har lantbrevbäring får en skylt och där har man möjlighet att två gånger i veckan ta kontakt med lantbrevbäraren. Detta får inte på något sätt inskränkas. Denna möjlighet skulle snarare behöva utvidgas. Lantbrevbärarna skulle kunna ta med sig fler varor. De gör det på många håll, men då sker det ofta frivilligt. Jag tycker att det är mycket synd att vissa kommuner slutade upp med det sociala avtal man hade med posten. Man borde kunna tillgodose ett mycket större servicebehov genom posten. Det minskar bilåkandet på landsbygden. Det är en miljöåtgärd som jag tycker att vi inte skall försumma.

Under post- och teleutredningens gång såg vi hur ganska avsevärda förändringar var på väg inom posten. Dessa har accelererat. Men det elementära behovet, att få sin post och sin dagliga tidning så tidigt som möjligt, kvarstår. Personligen vill jag upprepa att jag finner det positivt att man undersöker nya metoder, men det måste ske med stor lyhördhet för det kon-

taktbehov som finns hos många äldre och kanske ensamma människor i glesbygden. Jag är inte säker på att det här är den rätta vägen. Men jag tycker att det är bra att posten prövas. Det tycker jag att man skall fortsätta med även i andra former.

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

Svar på interpellationer

Anf. 4 KJELL ERICSSON (c):

Herr talman! Posten har en mycket stor regionalpolitisk uppgift. Jag tycker att det är bra att den här interpellationen har blivit väckt. Jag har själv tagit upp denna fråga i glesbygdsmyndigheten.

Det har under de senaste decennierna skett en omfattande centralisering av statlig verksamhet i vårt land. Posten är ett sådant organ som har fått många kontor nedlagda. När postkontoren har lagts ned har de ersatts med lantbrevbärare. Det har varit väsentligt att det har funnits tillgång till just lantbrevbärare, som har klarat landsbygdens och glesbygdens postservice. Lantbrevbärarna har klarat av många olika uppgifter i sin verksamhet. Utöver den vanliga postutdelningen har det varit fråga om utdelning av apoteksvaror, värdeförsändelser, kassaservice och varor i övrigt. På vissa platser har det också förekommit samarbete med kommunerna som gällt den sociala servicen m.m.

Posten planerar nu också att lägga ned ytterligare ett antal postkontor. Det sker med en försämrad service som följd. Skall man nu också börja försämrare servicen på lantbrevbärlinjerna, är detta oacceptabelt. Skall man börja köra ut posten nattetid, tillsammans med morgontidningarna, innebär det bl.a. att breven blir ett dygn försenade. Samtidigt kan inte den kassaservice som finns i dag erbjudas glesbygdsborna annat än under vissa turer. Det samarbete som har funnits med den sociala hemtjänsten och lanthandlarna, som ordnat hemsändning på detta sätt, blir också omöjligt. Den sociala kontakten mellan kunden och lantbrevbäraren försvinner som sagt helt och hållet när man skall köra på natten. Därför är ett sådant här förslag både fel och oacceptabelt. Det skulle också stå i strid med den här nämnda parlamentariskt tillsatta post- och teleutredningens åsikter. Där förelåg enighet om att man inte skulle försämrare postservicen på landsbygden.

Jag tycker att det måste bli ett slut på försämringen av servicen för landsbygdsborna. Det gäller mindre samhällen samt landsbygden och den rena glesbygden. Vi har under de senaste åren haft kampanjer som Hela Sverige skall leva. Här har alla talat om behovet av en levande landsbygd. Vi har också haft en regionalpolitisk utredning, REG 87, som poängterade vikten av god service på landsbygden. Vi har också fattat regionalpolitiska beslut, så sent som i fjol sommar, här i riksdagen. Där betonades också vikten av att inte försämrare den statliga servicen. I det sammanhanget talades också om sektorssamverkan, som är viktig.

Jag har inget emot att olika statliga verksamheter vill göra effektiviseringar. Det är nödvändigt. Men det får inte betyda och det behöver inte betyda en försämrad service. Det finns många andra sätt att göra det på. Bl.a. tycker jag att det vore naturligt att i en del fall lägga ut viss verksamhet på entreprenad till privata företagare. Ett sätt är t.ex. att låta lanthandeln sköta om postservicen i en bygd. Ett annat är att engagera taxi i verksamheten.

Genom olika flexibla lösningar är jag övertygad om att det går att effektivisera verksamheten utan att försämra servicen.

Sambruk och samutnyttjande tror jag är ett måste för att kunna bibehålla och utveckla den statliga servicen på landsbygden. Jag tror också att det måste ske i sådana former att man t.ex. skapar en servicecentral runt en lanthandel. Man kan samla affär, post, bank, apotek m.fl. i denna servicecentral. Därifrån kan också posten distribueras. Samarbete mellan post och bank tror jag också är ett steg i rätt riktning när det gäller att komma till rätta med de problem vi har. Men att nu börja försämra lantbrevbärarservicen ställer jag inte upp på. Det måste vi säga nej till.

Jag har för övrigt, som jag sade tidigare, väckt den här frågan i glesbygdsmyndigheten, där jag är ledamot av styrelsen. Denna myndighets uppgift är att övervaka så att inte den statliga servicen i glesbygden försämras. Det finns så många faktorer som pekar mot en negativ utveckling i olika bygder. Därför är det viktigt att vi nu i första hand inte drar in och försämrar den service som finns i dag. Det är i stället viktigt att vi försöker utveckla och samordna resurserna, så att vi klarar av att bibehålla en bra service på vår landsbygd.

Jag skulle vilja fråga kommunikationsministern: Hur går det med kassaservicen för pensionärerna och småföretagen om den bara skall bli tillgänglig t.ex. två dagar i veckan? De har varit vana att ha tillgång till denna service varje dag. Inte minst för småföretagen på landsbygden är detta viktigt. Hur går det med samarbetet mellan kommunerna och hemtjänsten? Det förekommer också på många ställen i vårt land. Hur skall man lösa den frågan om körningen skall ske på natten?

Anf. 5 Kommunikationsminister GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag är glad åt de många erkännande ord som har riktats mot posten och postens roll i det svenska samhället. Jag tror att det var Ines Uusmann som sade att vi har världens bästa postservice. Jag är beredd att hålla med om det, även om jag inte har erfarenhet från alla världens länder. Jag tycker att det är fint att vi kan göra det konstaterandet, att vi har en bra postservice. Vi skall slå vakt om den. Posten skall finnas överallt. Jag har också noterat att postens personal gör ett utmärkt jobb. Det gäller inte minst lantbrevbärarna. Jag har själv haft nöjet att åka lantbrevbärarturer och se hur de arbetar och vilken social funktion den personalen fullgör.

Detta betyder inte, tycker jag, att man nu bör säga nej till olika försök till förändringar inom ramen för den här verksamheten. Vi kan konstatera att glesbygdsbor också har intresse av att få dagstidningen på morgonen. Även om det inte tillhör postens kärnaffär, har postens kunder ett starkt intresse av detta. Det försök som nu skall göras rör i huvudsak områden nära tätorter. Många av människorna här har tidigare bott i storstad och varit vana att få tidningen tidigt. Vi har också ute i glesbygden vant oss vid detta under årens lopp. Dagstidningen blir snabbt gammal.

Här står två olika intressen mot varandra. Jag tycker att det är skäl nog att se positivt på det här försöket. Jag betonar att detta är ett försök. Ines Uusmann säger att vi inte skall säga hurra till alla förändringar. Nej, det är inte läge än för att säga hurra i det här fallet. Det är ett begränsat försök och vi

får se hur det utfaller. Någon har sagt: Prova allt och behåll vad gott är. Det är det som bör känneteckna den här verksamheten. Vi får se om det här ger ett bra utfall och om kunderna är intresserade av en fortsättning av en sådan här verksamhet.

Ingrid Hasselström Nyvall säger att serviceturerna måste garanteras. I varje fall fick jag uppfattningen att det var vad hon ville betona. Jag tycker också att detta är mycket viktigt.

Kjell Ericsson frågade hur det kommer att gå med kassaservicen. Som det är nu sker lantbrevbäringsturerna mitt på dagen. I många fall är människor inte hemma då – inte heller människor i glesbygden befinner sig i bostaden vid den tiden på dagen. Därför anser jag att det finns ett plusvärde i detta med en servicetur på eftermiddagen, när åtminstone någon familjemedlem är hemma och kan ta emot. Då kan man tillgodogöra sig kassaservicen.

Kjell Ericsson slår fast att det måste bli slut på försämringarna för glesbygdsborna. Jag vill dock säga att det inte är fråga om att försämrare. I stället är det fråga om att förändra och att försöka samordna två olika intressen för att det skall gå så bra som möjligt att komma fram till en samlad lösning.

Sedan måste vi komma ihåg att allting skall finansieras. Också postens verksamhet är beroende av att det hela går ihop. Någon måste ju vara beredd att betala eventuell underskottsverksamhet inom posten. Vi upplever att det nu finns ett intresse för att konkurrera med posten inom de intressanta tätortsområdena här i Stockholm. Därmed undermineras postens ekonomi ytterligare. Men härigenom hamnar posten i en ännu besvärligare finansiell situation när det gäller att upprätthålla den här typen av service, som förvisso inte är lönsam. Vi måste alltså hävda solidariteten i fråga om hela postverksamheten.

Anf. 6 INES UUSMANN (s):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att det finns olika intressen som koliderar här. Jag måste fråga vilka intressen det är som skall ha företräde. Om tidningsannonsörernas intressen skall få företräde, innebär det att postens kunder drabbas genom att de får den dagliga posten en dag senare. Vidare drabbas människor som bor ute på landet, som inte kan välja att hämta posten någon annanstans. Människorna där får i stället nöja sig med en sämre postservice, just därför att posten finner det mer intressant att tillgodose tidningsannonsörernas önskemål. Inte minst småföretagen kommer att drabbas oerhört hårt av den aktuella förändringen.

Sedan säger statsrådet att allting måste finansieras. Ja, självfallet är det så. Men det är ju därför som det är oerhört viktigt att vi får behålla postmonopolet. Det gäller att bevara detta, så att postens vinstgivande affärer i storstadsområdena kan bidra till att en god postservice kan upprätthållas på landsbygden. Lantbrevbäringen kommer inte, som jag tidigare har sagt, att gå ihop. Den blir inte företagsekonomiskt lönsam. Detta vet vi alltså. Men det är ju därför som vi anser att det är mycket angeläget att ha bra avtal med bankerna, så att bankservicen kan fungera.

Slutligen vill jag säga följande till Kjell Ericsson. Jag delar uppfattningen att det måste gå att samordna olika serviceintressenters verksamheter på landsbygden för att få samordningsvinster. Det gäller t.ex. lanthandeln och

lantbrevbäringen. Ett sådant samarbete pågår också – inte minst gäller det det samarbete som man har med postens anställda – för att få en förbättring här. Det är den typen av utveckling som jag tycker att vi politiker skall stödja.

Anf. 7 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Herr talman! Jag håller med kommunikationsministern om att det här inte enbart behöver innebära en försämring. Mycket av det som Kjell Ericsson framhöll – jag tänker då på det som han sade om att den här servicen kunde koncentreras exempelvis till en lanthandel – är mycket positivt. Utredningen har också arbetat för en sådan utveckling. Men här gäller det människor som bor långt från en lanthandel och som många gånger inte har möjlighet att själva ta sig dit. Det gäller t.ex. äldre som inte har egen bil.

Kommunikationsministern säger att försök skall göras nära tätorterna. Men jag tycker att försök skall göras också så långt från tätorterna som möjligt. Naturligtvis kan flera försök göras. Det är ju de människor som bor så långt bort från tätorter att tidningsutgivaren inte är beredd att betala posten vad det kostar att få ut tidningen som kan ha den största nyttan av en förändring enligt det här förslaget. Om det alltså är någon som har nytta av en sådan här förändring är det just dessa människor.

Ines Uusmann säger att det är att tillgodose annonsörernas önskemål att, som jag gjorde, säga att människor vill ha sin tidning tidigt på dagen för att t.ex. kunna utnyttja erbjudanden. Nej, så är det inte. Det är människornas önskemål som jag talar om, inte annonsörernas. På många resor som vi i utredningen har gjort ute i vad som kan betecknas som verklig glesbygd har vi lagt märke till det. Även i min egen hemkommun finns det många exempel på att människor som har fått tidningen vid 15-tiden på eftermiddagen inte är nöjda. Människor vill ha sin tidning tidigare på dagen.

Jag vet också att många människor inte dagligen får brev. Men de har sin dagliga tidning. Det är den som posten tidigare har tagit med sig till människorna, och det är den som har kommit för sent. Det är således mycket viktigt att det finns ett samarbete här, så att posten kan erbjuda tidningsdistribution. Posten har ju inte något socialt ansvar när det gäller att distribuera tidningar. Men posten skall kunna erbjuda tidningsföretagen så bra avtal att tidningarna kan komma ut tidigt på morgonen.

Det blir väl ändå så, kommunikationsministern, att man har en försöksverksamhet också ute på vad som är verklig glesbygd.

Anf. 8 KJELL ERICSSON (c):

Herr talman! Vi skall pröva allt vad gott är, säger kommunikationsministern. Ja, det tycker jag också. Men jag är rädd för att man kanske plockar bort det goda och i stället behåller det som är dåligt i sammanhanget. Det har funnits många exempel på detta under senare år.

Människor i glesbygden är mycket bekymrade över det här försöket. Det gäller då inte minst pensionärer och småföretagare. Det är ju dessa kategorier som har haft nytta av kassaservicen under dagtid. Det är klart att det är bra om också andra som jobbar på dagtid kan få denna service. Men de som jobbar dagtid befinner sig i regel i något större samhälle, i någon tätort, och

har därmed tillgång till sådan här service. Men pensionärer ute på landsbygden saknar den möjligheten.

Vidare är det en trygghet för pensionärerna att postbilen kommer. Som polisman har jag många gånger varit med om att lantbrevbärare har kontaktat polisen och sagt att något kanske är gale. Lantbrevbäraren har talat om att det inte lyser, att dörren är låst, att posten ligger kvar osv. på ett visst ställe. Tack vare sådana upplysningar har polisen kunnat ta kontakt med vederbörande och hjälpa till. Det finns alltså många aspekter att beakta i samband med beslut i sådana här ärenden. Jag tror således att det är viktigt att ha kvar den sociala kontakt som det här innebär, och då inte minst i våra glesbygder.

Post- och teleutredningen har också sagt att servicen på landsbygden inte skall försämrats. Det är viktigt att slå fast detta i det här sammanhanget. Detta med att åka ut nattetid betraktar jag enbart som en försämring. Då finns inte längre möjligheter till den kontakt som jag tidigare har talat om. Vi vill ha en heltäckande service av posten över hela vårt land. Det skall vara en samverkan med lanthandlare, taxiföretag, osv. Jag menar inte att pensionärerna för den skull skall ta sig till lanthandeln för att hämta sin post. I stället menar jag att det kunde finnas en samverkan mellan lanthandeln och det enskilda taxiföretaget, som har ett dåligt underlag på landsbygden. Då kan det vara bra att leja taxichauffören för att köra ut posten. Liksom Ingrid Hasselström Nyvall är också jag för privat företagsamhet. Jag tycker att entreprenörskap skall gynnas i det här fallet. Det har gjorts försök i detta sammanhang som visar på goda resultat. Jag tycker därför att vi kunde gå vidare på den vägen. Posten får betala den här verksamheten. Jag säger inte nej till förändringar, men jag säger nej till en försämring. Det är viktigt att understrika detta.

Jag är litet rädd för att den här förändringen kommer att innebära ytterligare försämringar. Själv har jag, som sagt, varit polis. Det har jag varit i många år. Som polis har jag varit med om indragningar av poliskontor. Man har lagt ned polisstationer och sagt att en viss service ändå skall vara kvar. Det har då varit fråga om öppethållande två gånger i veckan. Men öppettiderna har inte passat människorna, som alltså inte har utnyttjat den möjligheten. Efter en tid har man bestämt sig för att lägga ned denna service med hänvisning till att det är så få människor som utnyttjar den. Man har då ansett det vara mycket enklare och billigare att ta bort servicen. Jag är rädd för att det blir på precis samma sätt när det gäller posten.

Ännu en gång vill jag fråga kommunikationsministern: Är det inte bättre att försöka pröva andra vägar – med entreprenörer eller samverkan mellan olika parter på landsbygden – för att möjliggöra att den här servicen kan finnas i fortsättningen också?

Anf. 9 Kommunikationsminister GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Ines Uusmann frågar vilka intressen som skall ha företräde. I och för sig är det en viktig fråga. Men jag tycker att det är en fråga för kunderna, och den frågan kan avgöras efter det att olika alternativ har prövats och kunderna – postmottagarna, hushållen, i glesbygden – har haft möjlighet att göra en bedömning.

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

Svar på interpellationer

I flertalet fall där postservicen har ändrats – ett postkontor ute i glesbygden har ersatts av en lantbrevbärlinje – har man gjort bedömningen att det är fråga om en försämring. I allmänhet har det varit mycket starka protester mot en sådan förändring. Jag har själv varit med om det många gånger. Men efter en tid med lantbrevbäring har man konstaterat att denna service faktiskt är väldigt bra och att den innebär en förbättring.

Något av den öppna inställning som krävs i det fallet tycker jag också behövs i det här sammanhanget. Jag gör ingen värdering av försöket nu. Men jag menar att det inte är fråga om att nu söka former för att försämrade. I stället är det fråga om att åstadkomma en förändring och om att samordna olika intressen, så att den här servicen blir så bra som möjligt ute i glesbygden.

När det gäller tidningarna tror jag inte att det är prenumeranternas intresse av att snabbt kunna ta del av annonserna som är det viktiga. Nyheter är faktiskt en färskvara. Vi upplever väl alla gårdagens tidning som inte särskilt intressant. Den vill vi läsa på morgonen, så tidigt som möjligt. Rushningen till kiosken för att få tag i aftontidningen så snart den har kommit ut vittnar ju om hur stort intresset är bland kunderna.

Posten har höga ambitioner när det gäller att upprätthålla en social service. Jag kan försäkra alla debattörer här att vi har täta och nära kontakter med postens ledning för att diskutera postens verksamhet. I dessa sammanhang är den regionala och sociala servicen alltid en av huvudfrågorna.

Vi skall behålla vad gott är, men vi måste pröva vad som är bäst, Kjell Ericsson. Var inte så väldigt ängslig! Avvisa inte utan att det har skett en prövning! Det är ett råd som jag vill ge.

Det pågår ju försök med samverkan mellan banker och andra. Det finns en kontinuerlig strävan efter att utnyttja alla möjligheter till sambruk. I och för sig är det inte något alternativ till det försök som vi nu diskuterar, som är ett försök bland många.

Anf. 10 INES UUSMANN (s):

Herr talman! Till Ingrid Hasselström Nyvall vill jag säga att det är viktigt att inte svartmåla verkligheten i en diskussion av den här typen. Om kunder inte får sin post förrän efter kl. 15 beror det nog på att det har varit vinterväglag eller någonting sådant. Lantbrevbärarnas arbetstider sträcker sig mellan kl. 6 och kl. 14. Posten delas ut före lunchtid. Lantbrevbärarna själva är minst lika intresserade av att se till att det hela fungerar som vi i egenskap av kunder är av att få posten på förmiddagen.

Jag delar statsrådets uppfattning att kunderna, dvs. allmänheten, har blivit oerhört nöjda när man har infört lantbrevbäring, även om de har protesterat över att postkontor har lagts ned. Vad beror detta på? Jo, på att lantbrevbäraren fungerar som en social kontaktlänk med yttvärlden. Lantbrevbäraren är den som man kan tala med och ställa frågor till, inte bara om posten utan också om en hel del annat som rör Myndighetssverige. Lantbrevbärarna utgör en av de goda delarna av den offentliga sektorn och tryggheten. En sådan trygghet kan inte upprätthållas om posten delas ut mellan kl. 3 och kl. 6 på morgonen. Det är en viktig invändning i det här sammanhanget.

Jag tolkar statsrådet så att den regionala och sociala servicen som lant-

brevbärarna står för är viktig även i fortsättningen. Huvudinriktningen bör vara att servicen skall bevaras. Också jag kommer att fortsätta att arbeta för detta.

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

Svar på interpellationer

Anf. 11 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Herr talman! Jag fick tyvärr inte något svar från kommunikationsministern på min fråga om han var beredd att se till att dessa försök når ut också i den verkliga glesbygden.

Ines Uusmann sade att jag svartmålar och att det måste bero på intervjuglag om posten inte kommer före kl. 15. Nej, så är det inte alls. Det har varit mycket vanligt förekommande, åtminstone till för ett par år sedan – jag har inte tagit reda på hur det förhåller sig i dagsläget – t.ex. i min hembygd. Orsaken här till är att man vill ge lantbrevbärarna en heltidsanställning. Lantbrevbärarna skall ta en heltidstur i stället för två deltidsturer. Därför får de som bor i slutet av rundan posten så här sent. Detta är inte alls ovanligt ute på landsbygden.

Jag vill deklarera att jag står helt bakom post- och teleutredningens betänkande, att vi inte skall försämra servicen på landsbygden. Det som jag har sagt visar snarare ett stort intresse av att förbättra i första hand den postala servicen. De sociala ambitionerna är oerhört viktiga, men de kan upprätthållas även på andra sätt, om de inte kan rymmas inom den postala delen. Man kan t.ex. ha dagliga telefonkedjor mellan de gamla – nästan alla har i dag telefon.

Som jag betonade är det oerhört viktigt att serviceturerna blir omfattande och att de gamla känner att de får tid på sig med lantbrevbäraren minst två gånger i veckan. Det är väldigt viktigt att dessa turer företas under pensionsutbetalningsdagarna, så att de gamla kan vara förvissade om att de får sina pengar när de skall ha dem. Det är många sådana små detaljer som är betydelsefulla. Det viktigaste är ändå att det görs försök och att de utvärderas så att man inte beslutar att sätta i gång innan försöksverksamheten ens knappt är påbörjad, som regeringen tyvärr har gjort i många andra fall.

Anf. 12 KJELL ERICSSON (c):

Herr talman! Kommunikationsministern sade att jag gav uttryck för en ångslan. Jag framförde glesbygdssbornas ångslan inför denna förändring. Vi har många gånger tidigare när det gäller statlig verksamhet tyvärr sett vad sådana här förändringar kan leda fram till. Man har börjat med en successiv neddragning och till sist är hela servicen borta. Det vill vi förhindra. Jag hoppas också att kommunikationsministern vill medverka till att det inte blir någon försämring.

Som jag tidigare sade är jag inte emot förändring, däremot försämring.

Visst vill man ha sin tidning så tidigt som möjligt. Men det är också viktigt att man får övrig post i tid och inte en dag efteråt. Detta är inte minst viktigt för de småföretag som bedriver sin verksamhet ute i glesbygden. För dem är det en oerhörd nackdel att inte kunna ha samma kontakt med lantbrevbäraren som de tidigare har haft.

Det är likadant för de pensionärer som har haft möjlighet att varje dag ta kontakt med lantbrevbäraren. Man skall inte underskatta den sociala biten,

för den utgör en viktig del. Jag hoppas att den skall finnas kvar även i fortsättningen.

Till sist: Låt oss hjälpas åt för att förbättra servicen på landsbygden och inte försämra den!

Anf. 13 Kommunikationsminister GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Bara en kort kommentar till Ingrid Hasselström Nyvall angående hennes fråga: Det är naturligtvis angeläget att detta försök bedrivs så att man får varierande erfarenheter från olika miljöer. Jag vill bara påpeka att i den mest öde glesbygden med de största avstånden bedriver inte tidningsföretagen någon egen tidningsutbärning som alternativ till postens utbärning. Någon sådan konkurrens mellan postens brevtutbärning och tidningsutbärningen finns inte. Framför allt i de områden där det förekommer sådan konkurrens kan posten komplettera sin brevtutbärningsverksamhet och därigenom få ett ekonomiskt tillskott. I sådana områden kan det vara intressant att få till stånd en samordning med tidningsutbärningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 1990/91:170 om postservicen

Anf. 14 Kommunikationsminister GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Kristina Svensson har ställt en fråga till mig om jag avser att vidta några åtgärder så att postverket när det gäller postkontor i tätorter uppfyller sitt sociala ansvar gentemot medborgarna och utvecklingsansvar gentemot orten.

Post- och teleutredningen framhåller (Affärsverk med regionalt och socialt ansvar, SOU 1990:27) att formerna för postservicen varierar över landet och över tiden. Vidare säger utredarna att ändringar i kundunderlag och postmängd gör att formerna för postservicen fortlöpande måste anpassas. På samma sätt som servicenätet måste byggas ut för att klara ökade postvolymerna och service i nya bostadsområden måste formerna för postservicen ses över både i tätorter och på landsbygden när kundunderlaget minskar. Det är enligt utredarna nödvändigt för att postverket skall kunna konkurrera framgångsrikt på sina marknader och därigenom fortsatt ha möjlighet att ta regionalpolitiska och sociala hänsyn.

Postverkets kontorsnät består i dagsläget av ca 2 000 kontor. Antalet kontor har de senaste åren varit i stort sett oförändrat. Samtidigt har antalet ärenden och transaktioner på postkontoren minskat markant.

Under den senaste sjuårsperioden har således antalet inbetalningskort minskat med drygt 30 %. Även antalet banktransaktioner har minskat. Följden av detta är att kontorsnätet står inför en strukturkris, vilket även påpekats i propositionen Näringsliv för tillväxt (1990/91:87). Strukturkrisen i kontorsnätet, där minskade intäkter inte kan kompenseras med motsvarande kostnadsminskningar, är ett hot mot statsmakternas önskemål om en vardaglig och rikstäckande kontors- och kassaservice.

Om postverket skall kunna leva upp till uppsatta lönsamhetsmål i framtiden

den måste en översyn göras av det mycket kostnadsintensiva postkontorsnätet. Samtidigt skall postverket enligt riksdagen svara för en rikstäckande postservice.

För att klara båda dessa verksamhetsmål har postverket sedan en tid tillbaka drivit ett projekt som skall lämna ett förslag till 90-talets servicenät. I projektet ingår representanter för bl.a. riksdag och postverket.

I den rapport som det pågående projektet skall lämna hösten 1991 kommer förslag till övergripande riktlinjer att lämnas. Dessa riktlinjer kommer sannolikt att innebära att postservice runt om i landet kan komma att bedrivas i *förändrade former*, vilket dock inte behöver innebära i *försämrade former*. Förändringar kan komma att ske i både glesbygd och tätort.

Det är i sammanhanget viktigt att även uppmärksamma postverkets samarbetsavtal med Nordbanken och Sparbankerna, som kan ge möjligheter att behålla postkontor på orter där tillräckligt underlag framöver kan komma att saknas.

Anf. 15 KRISTINA SVENSSON (s):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min fråga. Bakgrunden till frågan är ett konkret exempel.

En tätort i Värmland med 11 600 hushåll betjänas i dag av tre postkontor, som ger mycket god och personlig service åt sina kunder. Om några veckor kommer två av dessa kontor att läggas ner. Det är ett beslut som har fattats på postens regionalkontor i länet.

Det här är ett beslut som för kommuninvånarna är fullkomligt obegripligt. Det är nämligen inte på grund av brist på ekonomisk lönsamhet som kontoren slås igen. Posten har själv gjort en utredning som pekar på att de båda kontoren är bärkraftiga.

Det är inte min avsikt att här i kammaren diskutera just de här två postkontorens vara eller inte vara. Men de är för mig ett konkret exempel som förtjänar att lyfta diskussionen till ett principiellt plan.

Jag utgår ifrån att posten har ett socialt ansvar, inte bara i glesbygd utan även i tätorter. I det sociala ansvaret ligger naturligtvis frågan om tillgänglighet – att i princip alla skall kunna ta sig till sitt postkontor och använda dess tjänster.

Hur ser statsrådet på frågan om tillgänglighet? Det handlar mycket om avståndet från bostaden till postkontoret. Jag ställer frågan eftersom inte alla är lika rörliga. Pensionärer och handikappade kan ha mycket svårt att utnyttja postservice om den centraliseras till ett enda kontor i en tätort.

Vi har i dag ambitionen att gamla skall kunna bo kvar i sina hem så länge som möjligt. För att göra den ambitionen till en praktisk möjlighet, måste vi ju också beakta de gamlas behov av övrig samhällsservice. Det är ju inte meningen att vi skall isolera våra gamla i deras bostäder. De måste naturligtvis ha tillgång till sitt postkontor och kunna ta sig dit. Eller är tanken den att de skall använda färdtjänsten för att uträtta ett postärende? Eller är det det hemtjänsten som skall använda sin dyrbara tid till att gå till posten?

Vilket alternativ man än väljer fördyrar man kostnaderna för antingen den kommunala hemtjänsten eller den kommunala färdtjänsten. Hur ser statsrådet på frågan utifrån det perspektivet?

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

Svar på interpellationer

Det här konkreta exemplet rymmer också en annan dimension. När det blev känt att posten tänkte stänga de två postkontoren reagerade kunderna mycket kraftigt. Man kände till att det inte var lönsamhetskrav som var orsaken till att kontoren skulle stängas – de var ju lönsamma, det visade postens egna utredningar. Kunderna hade alltid fått god service på de båda kontoren och kunde inte förstå varför man i fortsättningen skulle behöva ta sig in till centrum för att uträtta sitt postärende. Det var inte bara pensionärer och näringslivet som reagerade, utan hela kommunen.

Man skrev protestlistor och insändare, och man demonstrerade. Man gick t.o.m. i fackeltåg för sina postkontor. Närradion och lokalradion tog upp frågan. Man uppvaktade sina politiker. Man skrev brev till generaldirektören. Kommunstyrelsen protesterade. Man använde sig faktiskt av alla sina demokratiska möjligheter. Men det var utan framgång, och man kände en hopplös maktlöshet. Man hade ingen möjlighet att påverka.

Det här konkreta exemplet blev också till en fråga om demokrati och inflytande, eller snarare brist på inflytande. För det fick alla klart för sig: Vi har ingen som helst möjlighet att påverka beslut inom postverket – i varje fall inte på den nivå som det här handlar om.

Jag måste fråga statsrådet: Skall det vara så? Skall man verkligen inte alls lyssna på konsumenterna, på brukarna och på kunderna? Jag vill påminna om att jag ställer frågan utifrån en principiell utgångspunkt.

Anf. 16 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Herr talman! Jag ber att få återknyta till post- och teleutredningen då den är aktuell i flera propositioner. Jag har kanske inte så många synpunkter på denna fråga som på den tidigare. Men jag tackar för att Kristina Svensson har ställt denna interpellation så att spörsmålen kan tas upp till diskussion.

Precis i slutskedet av post- och teleutredningen – där vi hade arbetat mycket med förhållandena på landsbygden och den rena glesbygden – då vi hade arbetat fram en beredskap för hur dessa frågor skulle hanteras, kom posten med de stora nedläggningarna i städerna, framför allt Stockholm, Göteborg och Malmö. Vi i utredningen blev nedringda, eftersom många trodde att detta var föreslaget av utredningen. Frågor ställdes som: Hur kan man lägga ned posten på Stora Essingen eller på olika ställen i Göteborg? Där finns ju många pensionärer.

Detta var inte problem som vi i utredningen hade tänkt igenom. Allt detta kom mycket oväntat.

Vi blev då tvungna att själva ta ställning i frågan. Mitt ställningstagande efter att jag hade fått dessa telefonsamtal var, att om valet stod mellan försämrad service i glesbygden mot att man i städerna fick litet längre avstånd till postkontoren, skulle jag välja glesbygden. Jag tycker att det är viktigt att hela Sverige skall leva och att man har de kontakter som vi talade om tidigare.

Samtidigt skulle jag vilja att posten lugnade sig litet med att göra alltför stora förändringar tills den stora omstruktureringen av verksamheten är färdig.

Som statsrådet har beskrivit vet vi att kassatransaktionerna minskar. Vi vet

att en hel del av tidningsdistributionen har tagits från posten, och intäkterna minskar.

Nu håller nya områden på att byggas upp, som skall ge nya intäkter. Man borde kunna vänta litet tills man ser vad detta ger. Framför allt ser jag positivt på försäljningen av SJ-biljetter. Det är mycket svårt att köpa SJ-biljetter på en del håll i landet. Det kan ha medverkat till att det är färre resande på SJ. Jag tror att det system SJ håller på att utarbeta med 020-telefonnummer till centrala telefoner och detta att kunden sedan kan gå till sitt postkontor och hämta biljetten är mycket värdefullt för många kontor även i städerna.

Många kommuner i det här landet har bara ett postkontor. Då gäller det att göra dessa kontor så effektiva som möjligt. Tyvärr finns det postkontor där det blir förfärliga köer. Då skulle man kunna öppna företagskassor och snabbkassor och förenkla tursystemen för att inte varje postbesök skall behöva innebära en halvtimmes väntetid. Det är inte bra. När det är fråga om att dra in ett postkontor på en ort, skall man se över organisationen på det postkontor som skall få ta emot fler kunder.

Anf. 17 Kommunikationsminister GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Jag tycker att det är bra med det starka engagemang och intresse som visat sig för postens verksamhet. Det visar att även världens bästa postverk bedöms ha vissa brister. I varje fall är man orolig för att det skall bli brister i dess serviceverksamhet. Det är viktigt med den typen av bevakning, engagemang och uppslutning bakom den delen av den offentliga verksamheten. Det är en offentlig verksamhet som i vissa andra sammanhang sällan kritiserats för ineffektivitet och brist på medkänsla, osv.

I den här diskussionen visar det sig att posten är en uppskattad del av den offentliga verksamheten med det sociala ansvar som posten har. Nu är man även i denna diskussion orolig för att den delen skall i någon utsträckning urholkas. Jag delar också den oron. Jag tycker att det är viktigt att så långt det är möjligt slå vakt om det fina som finns i det postverk som redan är uppbyggt.

Samtidigt får vi konstatera att de ekonomiska lagarna råder över denna verksamhet. Det gäller att bedriva den på ett så effektivt sätt som det över huvud taget är möjligt. Vi kan konstatera att när det gäller kontorsnätet så befinner sig posten nu i något som kallas en strukturkris, eftersom underlaget sviktar. Det gäller att göra det bästa möjliga av det i den situationen. Det är i det sammanhanget som den intensiva diskussionen om samverkan med banker har kommit in i bilden. Jag tycker att posten på ett ambitiöst sätt har försökt att knyta till sig nya funktioner och nya samarbetspartner, för att slå vakt om det vidsträckta kontorsnät som finns.

Icke förty tvingas vi ändå acceptera att en viss förändring sker av kontorsnätet. När Ingrid Hasselström Nyvall vädjar om att posten skall lugna sig litet, kan jag säga att posten har lugnat sig mycket och håller tillbaka processen.

Planeringsarbetet fortgår, men det har skett små förändringar i kontorsnätet, just av skälet att man varit angelägen om att så länge som möjligt upprätthålla nätets och hitta samarbetspartner för nya uppgifter, som t.ex. försäljning av tågbiljetter.

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

Svar på interpellationer

När det gäller förändringar i den utsträckning som förändringar måste komma till stånd, bör man i det sammanhanget lägga jämlikhetsaspekter på det hela. Uppbyggnaden av kontorsnätet är ganska ojämlig i den meningen att det i vissa områden är nära till postkontoren, och det är tätt mellan dem. I andra områden har det av historiska skäl blivit ganska långt till postkontoren.

Det här perspektivet tror jag att man bör ha när man nu ser över postkontorens struktur. Man bör acceptera att detta leder till vissa förändringar i områden där det tidigare har legat flera postkontor nära varandra.

Anf. 18 KRISTINA SVENSSON (s):

Herr talman! Det är alldeles självklart att man skall utgå ifrån jämlikhet och rättvisa, men det ter sig fortfarande ganska absurt och obegripligt att kontor som är lönsamma måste läggas ned. Det har man svårt att förstå.

Jag talade förut om hur man uppskattade den service som fanns på de små postkontoren, och det gjorde jag med stor glädje. Men jag tycker inte att jag har fått något riktigt svar från statsrådet på de båda frågor som jag ställde. Den ena frågan gällde kopplingen till de kostnader som uppkommer på andra håll i samhället genom att utgifter för hemtjänst ökar och genom att man kanske måste använda färdtjänst i större utsträckning för att ta sig till sitt postkontor. Den andra frågan var: Kan vi inte alls påverka sådant här? Det är detta som människor frågar mig. Jag kan inte svara dem om jag inte får något svar av statsrådet.

Anf. 19 INGRID HASSELSTRÖM NYVALL (fp):

Herr talman! Jag kan informera om att en i post- och teleutredningen angelägen fråga var att televerket skall informera länsstyrelserna och kommunerna om sina planer, t.o.m. ända ned till sådant som att lägga ned telefonkiosker. Men motsvarande krav skrev vi faktiskt inte in när det gällde posten, och det var kanske en miss. Man bedömde nog att posten arbetade så nära kommunerna och så tätt intill brukarna, som Kristina Svensson kallade dem, att man där kunde påverka mer. Jag medger efter att ha hört Kristina Svensson att vi kanske skulle ha haft med en motsvarande passus beträffande posten. Kanske hade det då gått att påverka något mer.

Anf. 20 Kommunikationsminister GEORG ANDERSSON (s):

Herr talman! Kristina Svensson kommer tillbaka till frågan om det rimliga eller orimliga i att lägga ned lönsamma postkontor. Jag kan inte bedöma det fall som hon refererar. Jag konstaterar bara att man när det gäller postkontorsnätet totalt sett inom postverket känner sig vara i en kris, i den meningen att man har många olönsamma kontor. Totalt sett går det här dåligt ihop. Om man skall klara lönsamheten måste man strukturera om.

För att få en totalt sett så effektiv verksamhet som möjligt måste man dels samverka med andra och stärka underlaget för så många postkontor som möjligt, dels göra vissa begränsningar i antalet postkontor. Detta måste göras utifrån en helhetssyn, där man tar hänsyn till spridningen av postkontoren och närheten till dem. Detta måste också, som jag sade tidigare, i någon mån göras i ett jämlikhetsperspektiv.

På de två konkreta frågorna vill jag svara följande. Beträffande kostnaderna för hemtjänst/färdtjänst är det klart att för den som är bunden till hemmet på det sättet att han eller hon är i behov av färdtjänst och hemtjänst för basala servicefunktioner måste den servicen träda in, men det kan ju inte belasta postens ekonomi. Därvidlag har vi ju en ansvarsfördelning.

Den andra frågan var: Kan man inte påverka sådant här? Jovisst kan man det. Jag tror mig trots allt kunna säga att posten i allmänhet har varit öppen för kontakter med sina kunder och lyssnar och diskuterar. Jag kan inte uttala mig om varje enskilt fall, men många gånger har man, som jag sade tidigare, hållit an, lugnat sig och avstått från att göra förändringar, med hänsyn till de opinioner som har väckts. Men det kan ju inte vara så att man i varje fall där man möter en opinion avstår från att göra förändringar. Då skulle man aldrig få göra någon förändring.

Anf. 21 KRISTINA SVENSSON (s):

Herr talman! Självfallet begär jag inte att statsrådet skall uttala sig om ett enskilt fall. Det sade jag också ganska tydligt i mitt första anförande. På samma sätt är det ju otänkbart att kostnader för färdtjänst och hemtjänst skall ligga på posten. Men man kan ju undvika det om man har en service med korta avstånd i tätorterna, så att äldre kan ta sig till sitt postkontor, som man har vant sig vid att göra.

I tillväxtpropositionen aviseras något som jag med intresse ser fram emot. Det framhålls där: "En fördjupad analys av kostnaderna för postverkets regionalpolitiska och sociala åtaganden bör genomföras." Jag hoppas att det kommer att ge svar på en del av de här frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 1990/91:173 om urskogar

Anf. 22 Miljöminister BIRGITTA DAHL (s):

Herr talman! Roy Ottosson har frågat mig vad regeringen gör för att se till att domänverket tar sitt naturvårdsansvar och inte skövlar ytterligare ur- och naturskogar med hotade arter i Norrbotten, om regeringen är beredd att ålägga länsstyrelserna att stoppa förstörelsen av kända lokaler för utrotningshotade växter och djur samt om Bern-konventionen till skydd för hotade växter och djur och deras livsmiljöer gäller i Sverige.

Låt mig först få påminna om att regeringen i propositionen om En god livsmiljö har föreslagit att naturvårdslagen skall förstärkas med ett nytt skyddsinstitut, biotopskyddet. Detta skydd är avsett att omfatta biotoper som utgör livsmiljöer för hotade djur och växtarter och kommer att innebära ett väsentligt förstärkt skydd för dessa arter. Skyddsinstitutet är ett komplement till naturreservatsbildning.

Vidare föreslår regeringen betydande skärpningar av reglerna för markavvattningsmedel med innebörden att regeringen kan besluta om förbud mot nydikning i vissa områden i landet. Detta kommer att innebära ett förstärkt skydd för en av de viktigaste biotoperna i skogslandskapet.

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

Svar på interpellationer

Regeringen föreslår också att de areella näringarna ges ett utökat ansvar för miljöarbetet, bl.a. arbetet med att bevara den biologiska mångfalden.

Skyddet av hotade arter är en stor och betydelsefull arbetsuppgift, som måste byggas upp på en gedigen kunskap om var de hotade arternas livsmiljöer finns. Sammantaget innebär alltså förslagen i regeringens proposition betydande förstärkningar för naturvården.

Riksdagen har också nyligen fattat beslut om nya regler för skogsbruket i de fjällnära skogarna. Dessa nya regler har enligt min mening inte uppmärksamats tillräckligt i debatten.

En av utgångspunkterna för skogsbruket i det fjällnära området är att det skall bedrivas med mycket stor återhållsamhet. Genom de nya reglerna sätts flera gränser upp för skogsbrukets bedrivande till skydd för naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen.

Avgränsningen av det fjällnära området är från naturvårdssynpunkt mycket betydelsefull. Men även förbudet mot avverkning på impedimentmark inom området är av stor betydelse i detta sammanhang. Därtill kommer den ytterligare inventering av skogarna i området som skall göras för att uttryckligen undanta sådana områden från avverkning som inte kan förnyas. Hyggesstorleken begränsas ytterligare och restriktioner införs för markberedning. Genom dessa åtgärder kompletteras det skydd som finns genom nationalparker, naturreservat och domänreservat.

En väsentlig nyhet är möjligheten för skogsvårdsstyrelsen att i det enskilda fallet avslå en ansökan om tillstånd till avverkning om den är oförenlig med intressen som är av väsentlig betydelse för naturvården eller kulturmiljövården.

Genom krav på mer långsiktig planering även av hänsynstagandet till naturvårdsintressena förbättras underlaget för myndigheternas beslut. Särskilda naturvärdesinventeringar skall göras när kunskaperna är bristfälliga. Härigenom blir det möjligt att värna om miljöintressena på ett mer samordnat och systematiskt sätt än tidigare.

När det gäller skyddet av våra urskogar och naturskogar vill jag framhålla att mycket stora insatser har gjorts under senare år. En betydande del av de värdefullaste urskogsområdena har skyddats genom naturreservat, i en del fall genom beslut av regeringen, t.ex. genom beslutet att inrätta Björnlandets nationalpark i Västerbotten.

Jag vill också framhålla de insatser för naturvården som gjorts av domänverket i det fjällnära området genom avsättande av stora områden som domänreservat. Staten har härigenom tagit ett betydelsefullt naturvårdsansvar. Samma naturvårdsansvar måste gälla även för de privata skogsägarna liksom för alla samhällssektorer som bedriver verksamhet som påverkar de biologiska resurserna.

Länsstyrelserna har möjlighet att stoppa avverkningar om ett område hyser värdefulla biotoper genom att tillgripa beslut om interimistiskt förordnande om naturreservat i avvaktan på att åtgärder med stöd av naturvårdslagen kan sättas in. Det nya biotopskyddet kommer också att ge förstärkt skydd för hotade arter. När det gäller skogslandskapet blir detta skyddsinstitut ett direkt ansvar för skogsbruket genom de uppgifter som tilldelas skogsvårdsstyrelserna.

Det är självklart så att Bern-konventionen till skydd för Europas djur och växter och deras livsmiljöer tillämpas i Sverige. Det förstärkta artskyddet liksom även de skärpta reglerna för markavvattning och skogsbruket i de fjällnära skogarna är exempel på ytterligare steg för att stärka skyddet av växter och djur.

Sammantaget kommer de regler som gäller och de förstärkningar som föreslås både i miljöpropositionen och i propositionen om skogsbruket i fjällnära skogar att innebära ett väsentligt förstärkt skydd för hotade växt- och djurarter.

Då Roy Ottosson, som framställt interpellationen, var ledig från riksdagsarbetet, medgav talmannen att Anna Horn af Rantzien fick delta i överläggningen i stället för interpellationen.

Anf. 23 ANNA HORN AF RANTZIEN (mp):

Herr talman! Fru statsråd! Allt vad statsrådet här säger om det framtida skyddet låter mycket bra, men frågan gällde faktiskt vad man kan göra i dag för att undanröja det nära förestående utrotningshotet mot vissa arter. Det gäller i det här fallet 25 arter, och det är inte så litet. Särskilt gäller det sådana utrotningshotade arter som direkt bör skyddas enligt Bern-konventionen.

För en stund sedan var det en del ungdomar uppe på läktaren, och jag glädde mig åt det. Jag tänkte att jag skulle rikta mig också till dem, men nu har de försvunnit. Jag tror att det var ungdomar ungefär på mellanstadiet, och de förstår mycket av diskussionen om att det som är sällsynt måste skyddas och att det är ett värde i sig. När man sedan växer upp förstår man det naturligtvis fortfarande, men med hänsyn till de ekonomiska realiteterna, som vi kallar det, pressar man undan den känslan. Men är det verkligen realiteter? Varje gång som vi ändrar något när det gäller något så viktigt som utrotningshotade arter vet vi inte riktigt vilken kugge vi rör vid i det maskineri som angår oss alla.

Den 22 april är Jordens dag. Det är en dag som firas mycket litet i Sverige, men däremot väldigt mycket i världen i övrigt. Jag hoppas att den dagen skall bli en viktigare dag för oss alla.

När det gäller de utrotningshotade arterna har vi ju en enorm kunskap, och vi har satt in mycket stora resurser för att skaffa oss denna kunskap. Det har getts ut vackra böcker och broschyrer, och massor av människor har kartlagt dessa arter. Vi behöver egentligen inte mer kunskap. Med det ökade skydd som Birgitta Dahl utlovade ser det ut att bli litet bättre.

Men man undrar: Varför skall det här behöva hända i dag? Det beror naturligtvis på den ensidiga ekonomiska syn som vi har haft. Därför gläder jag mig mycket – och många andra med mig – åt att den gröna BNP-beräkningen har vunnit gehör i viss mån, att man skall börja undersöka den. Det kommer kanske att förbättra situationen.

En annan egendomlig sak är att det är mycket lätt att engagera sig när det gäller regnskogsskövlingen därför att dessa områden ligger så långt bort. Vi behöver inte ta ansvar för denna skövling, och det är så lätt att hjälpa till i det här fallet.

I går hittade jag i Svenska Dagbladet, på en näringslivssida, en liten artikel

som jag tyckte kunde ge bakgrund till den här frågan. Det hänvisas där bl.a. till Ragnar Gerholm, som ju verkligen hör till de människor som är viktiga för samhällsbesluten. Jag har träffat honom många gånger, och han brukar alltid komplimentera miljöpartiet för vår syn på de flesta problem. Det gäller egentligen allting, säger han, utom vår syn på kärnkraften. Men eftersom det nu inte är fråga om den, kan jag tala om vad han säger enligt ett citat i den här artikeln: "Det är människans värderingar som avgör om miljön blir bättre eller sämre. Och därför är det meningslöst att ställa frågan om vad naturen tål. Naturen tål precis vad som helst. Den meningsfulla frågan är den om vilka förändringar av vår omvärld som människan tål."

Det är ju fullkomligt vansinnigt att säga en sådan sak – då har man inte satt sig in det minsta i de ekologiska skeendena, eller vad som verkligen är värdefullt. Det är en fruktansvärt materialistisk syn som här kommer fram.

I denna artikel talar man också på ett litet hånfullt sätt om att SNF, Naturskyddsföreningen, utmärks av storebrorsattityd. Artikelförfattaren talar om den växande naturskyddsbyråkratin, för att nedvärdera den väldiga folkrörelse som Naturskyddsföreningen egentligen är. Han talar också om att miljö är någonting som betyder mittpunkt, och att människan står vid sidan om och betraktar den. Han försöker alltså nedvärdera hela begreppet miljö.

Så länge vi har den här grundsynen kommer världen att bli fattigare och fattigare.

Till Birgitta Dahl vill jag i alla fall säga att jag tycker att det här jobbet som hon gör är fantastiskt fint. Och jag vet att hon förstår väldigt mycket av detta. Men det gäller att se till att alla, framför allt statens egna vårdare av naturvärden, verkligen följer Bernkonventionen och arbetar för att de jämförelsevis små naturskogar som vi har kvar får det skydd som de behöver.

Anf. 24 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! Den här interpellationen avser ju delvis domänverket, men den går också över den gränsen och talar om Bern-konventionen, urskogar och den här typen av bevarandefrågor i allmänhet. Nu vill jag kommentera en begränsad men mycket betydelsefull del av interpellationssvaret.

Miljöministern säger att: "mycket stora insatser har gjorts under senare år. En betydande del av de värdefullaste urskogsområdena har skyddats genom naturreservat."

De synpunkterna och svaret i övrigt kan möjligen, för den som inte är så insatt i frågeställningarna, ge sken av handlingskraft – och att allt är bra som det är. Men den reella utvecklingen är ju den att miljöministern påbörjat en stor reträtt när det gäller skyddet av urskogar och av skyddsvärda områden.

Om vi ser tillbaka, finner vi att det har träffats en paketuppgörelse inom naturvårdsverket om förvärv av 26 områden, som skall kosta 172 milj.kr. Dessa förvärv är bara delvis betalda. Nästan hela det anslag som miljöministern har tagit upp för nästa år tas nu i anspråk för att betala det som är kvar.

Naturvårdsverket har i samråd med regeringen förankrat avtal för 215 milj.kr. När det gäller Färnebofjärden har naturvårdsverket lyckats träffa ett avtal för att skydda detta för naturvården oundgängliga område.

I fråga om det område som interpellationen egentligen gäller vill ju lokala intressen bevara området. Miljöministern har – och det ger jag henne en

eloge för – med högra handen sagt att de områdena skall bevaras. Men med vänstra handen ställer miljöministern inga resurser till förfogande för detta.

Bland de vackra orden, herr talman, finns det inget om att miljöministern har sänkt ambitionerna och föreslår anslagssänkningar. Jag tycker att detta behöver komma fram för att vi skall få balans i en sådan här debatt.

Jag kan förstå att det kan vara svårt att få utökade resurser när ekonomin har gått i baklås. Men här är det fråga om en mycket stor reträtt. Jag vill då fråga om det i ett svar om ansvaret kring Bern-konventionen är rimligt – och jag skulle t.o.m. vilja säga hederligt – att undanhålla den här informationen.

Herr talman! Vi skall ju uppträda hövligt i debatten här i kammaren, och det gör vi. Men i detta sammanhang skulle jag nästan vilja säga att om miljöministern inte fullföljer de här kontrakten som är tecknade, så är det fråga om ett miljöpolitiskt svek. Färnebofjärden är ett av landets viktigaste områden när det gäller att få det skydd som jag efterfrågar i interpellationen.

Nu vill jag fråga vad miljöministern tänker göra. Skall de här uppgörelserna tas tillbaka? Skall bolagen få rätt att avverka? Det är mycket angeläget att få svar på de frågorna.

Anf. 25 Miljöminister BIRGITTA DAHL (s):

Herr talman! Lars Ernestam tog som vanligt till starka ord. Jag tänker inte använda ord som svek, eller göra en antydning om ohederlighet. Men jag tänker tala om fakta om vad som har hänt med naturvärden, för jag tror att vi alla tre är överens om att mer behöver göras än vad som har gjorts i historisk tid.

Före 1976 skedde en kontinuerlig uppbyggnad – och anslagsökning. Antalet naturreservat och nationalparker ökade mycket markant. Under åren 1976–1982 låg uppbyggnaden fullständigt stilla; det skedde ingenting. Därefter har det skett en mycket betydelsefull ökning av resurserna och skärpning av lagstiftningen och dess tillämpning.

För två år sedan lyckades vi att mer än fördubbla anslagen för inköp av naturreservat, främst urskog. Det var ett femårsprogram med anslag på 100 milj.kr. om året. Till det skall läggas att vi har infört ett anslag för skydd av hotade arter, ett anslag som inte tillkom på den tiden när bl.a. Lars Ernestams parti satt i regeringsställning.

Vi har i år lyckats höja anslaget för vård av naturreservat. Vi slutför restaureringen av Hornborgasjön på ett ur naturvårdssynpunkt bättre sätt än enligt de ursprungliga planerna, och tillför 48 milj.kr. i detta syfte. I samband med omställningen av jordbruket tillför vi under tre år 550 milj.kr. för landskapsvård. Även det är i det här sammanhanget betydelsefullt. Jag skall inte gå in på alla de skärpningar av lagstiftningen som också sker. Jag vill bara betona att detta nu händer.

Det är riktigt att vi i år tillfälligt minskar anslaget med 20 milj.kr. av sammanlagt 500 milj.kr. enbart för inköp. Det skulle ha varit roligare att slippa göra det. Det kan jag gott erkänna, men det var det beting som vi fick i besparingsprogrammet i höstas. Så ligger det till.

Naturvårdsverket har på ett mycket bra sätt arbetat med att säkerställa urskogar. Det har naturligtvis skett under förutsättning att man har haft resurser till förfogande. De avtal som man har arbetat för att få till stånd har

fallit ut litet snabbare än vad man hade räknat med. Därför finns det nu problem som vi skall göra vårt bästa för att lösa. Men de står och faller inte med just dessa 20 miljoner. Det är inte så. Naturligtvis skall vi försöka lösa de här problemen, men jag tycker faktiskt att regeringen förtjänar ett erkännande – och inte anfall och tal om svek – för de insatser som vi har gjort under de senaste åren. Och vi kommer att fortsätta att göra insatser för att förstärka naturvårdsintressena. Det behövs att vi nu i sista stund slår vakt om de ursprungliga naturtyperna och skogarna här i Sverige. Det är mycket viktigt. Det gäller även de utrotningshotade arterna.

Vi har också gått på naturvårdens linje mot exploateringsintressena när det gäller ett stort antal fall som gäller besvärssärenden om markavvattnings och liknande. Vi har lagt fast en ny praxis.

Vi arbetar internationellt för detta, t.ex. inför 1992 års globala konferens om miljö och utveckling. Ett av de prioriterade områden som Sverige där arbetar för är att vi skall få en konvention till skydd för den biologiska mångfalden. Vi försöker påverka andra regeringar.

Jag var så sent som i förra veckan i Canada för att föra allvarliga samtal med Canadas regering om den skövling av skogarna som sker där. Det var en mycket skakande upplevelse att flyga helikopter över de områden där det sker jättelika totalavverkningar. Det var också talande att se skillnaden mellan urskog och nyuppväxt och nyplanterad ensartad skog. Den har inte den karaktär som urskogen har.

Till sist vill jag säga till Anna Horn af Rantzien att också jag läste Tor Ragnar Gerholms artikel och gjorde precis samma bedömning av den. Jag delar inte alls hans uppfattning. Jag anser att det är vårt ansvar att hitta ett sätt att förena omsorgen om människan med omsorgen om miljön. Det uttrycks i vårt partiprogram med orden: Vår uppgift är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling, som kan förena framsteg för de mänskliga samhällena med vad människan och naturen tål. Det är detta, herr talman, som skall vara utgångspunkten för vårt arbete.

Anf. 26 ANNA HORN AF RANTZIEN (mp):

Herr talman! Jag förstår att Birgitta Dahl kämpar för det här, och det är inte lätt. Men det är ändå ofta man undrar över detta. Det är så många vackra ord. Vad hjälper konventioner, tänkte jag säga när Birgitta Dahl säger att det kommer en ny konvention om skydd för biotoper, om vi inte följer den konvention vi har skrivit på, Bernkonventionen. Enligt den skall hotade växt- och djurarters livsmiljö skyddas. Det görs ju inte när domänverket, statens egen skogsvårdare, hugger ned skog. Det skall inte tillåtas i Sverige, och ändå sker det.

När det gäller resan över Canada är det naturligtvis fruktansvärt med den skövling som pågår där, men vi måste se till våra egna problem. Det är lätt att se på andras.

Jag har nyligen läst en mycket fascinerande utredning om USAs naturreseervat. De är ju väldiga till sin areal i jämförelse med de arealer som är avsatta i vårt land. Men det sker ändå en kontinuerlig genetisk utarmning. Inte ens de stora nationalparker och naturreservat som är avsatta i USA kan klara en kontinuerlig fortlevnad av hotade arter. Det är viktigt att vi inrättar natio-

nalparker och naturreservat. Alla slags skydd är naturligtvis viktiga. Men det är ännu viktigare att den här skyddstanken ingår i all skogsvård. Jag tycker att miljöminister Birgitta Dahl gick förbi det här problemet litet grand. Man säger att man försöker få till stånd avtal osv., men domänverket är ju statens egen skogsvårdare, och varför inte föregå med det bästa exemplet.

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

Svar på interpellationer

Anf. 27 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! Jag har haft många debatter under senare år med miljöministern om naturvårdsfrågor. Det märkliga är att trots att år efter år går och vi nu är framme vid 1991 så talar Birgitta Dahl om åren 76–82. Faktum är ju – och vi har haft den här sifferexercisen så många gånger – att socialdemokraterna sänkte de här anslagen.

Det är riktigt att ni har fördubblat dem en gång. Men då tog ju Birgitta Dahl samtidigt bort ett annat anslag till miljöteknik för att få utrymme för den här fördubblingen. Detta har vi diskuterat många gånger, och det finns ingen anledning att fortsätta den diskussionen. Nu måste vi se framåt.

Vilka är det som i riksdagen har drivit frågan om skydd för hotade arter? Vem är det som har talat om – och nästan fått litet pin för det – den vitryggiga hackspetten som exempel på behovet av ett särskilt anslag? Vilket parti är det som år efter år har reserverat sig innan det kom ett anslag till skydd för hotade arter? Jo, det är folkpartiet, och det vet Birgitta Dahl.

Nu skall vi inte tala om det som har varit. Jag är inte rädd för det. Jag kan göra det, och där har jag klara papper. Nu skall vi se framåt.

Naturvårdsverket har tecknat en rad avtal med Birgitta Dahls goda minne. Nu är frågan: Vad kommer att hända? Vad kommer att ske nu? Jag vill ha svar på detta. Vad kommer att ske om inte resurser kommer fram för att klara de här områdena? Svaret jag fick var att vi skulle titta på vad som hände åren 1976–1982. Jag vill ha ett konkret svar på frågan: Hur kommer Birgitta Dahl att hantera de här kontrakten nu när det inte finns pengar?

Herr talman! Även om man ser vackra ord i stora sammanhang på naturvårdsområdet är det viktigt – och det är vår uppgift – att tränga igenom texten och se vad som ligger bakom. Vi har ingenting här i riksdagen att göra egentligen om vi inte försöker förklara och tala om det faktiska förhållandet. Jag vill inget hellre, Birgitta Dahl, än att få ta tillbaka det här orden om Birgitta Dahl för mig här i dag kan tala om hur vi skall klara upp detta. Hur skall vi klara dessa avtal? Det finns ett svenskt ordspråk som säger: Har man sagt A, måste man också säga B. Birgitta Dahl har sagt A. Hur skall Birgitta Dahl klara av att säga B?

Anf. 28 Miljöminister BIRGITTA DAHL (s):

Herr talman! Jag förstår att Lars Ernestam inte vill tala om det som har varit. Jag lade märke till att Lars Ernestam retoriskt frågade vem det är som har talat om detta och reserverat sig för det. Jo, det har folkpartiet gjort, men ni har inte skaffat fram några pengar. Det gjorde ni inte när ni satt i regeringsställning heller. Det var vi som skaffade fram pengar till skydd för hotade arter. Det var vi som höjde anslaget för inköp av urskog med 250 % för att vi skulle hinna göra det innan det var för sent.

Det är naturvårdsverket som har i uppgift att förvalta de medel som ställs

till dess förfogande av riksdag och regering på ett sådant sätt att de avtal som sluts håller sig inom de ramar som riksdagen har anslagit. Naturvårdsverket har slutit de här avtalen under förutsättning att de håller sig inom de ramar som finns. Varje gång den frågan har kommit upp har verket självfallet fått det beskedet. Varje myndighet har det ansvaret. Alla beslut fattas och skall fattas på den grunden. Att man på det sättet fick ett besked om att vi nu har höjt anslaget och att man skall prioritera urskogsinköpen, innebär ingen rättighet att överskrida anslaget. Det finns ingen regering som kan ge en sådan rättighet – att gå utöver vad riksdagen har givit dem i anslag för sin verksamhet – till en myndighet.

Det var ett flerårsarbete som inleddes. Den nedskärning som har gjorts i år på 20 milj. kr. av sammanlagt 500 milj. kr. är tillfällig. Frågan är sedan hur man lägger ut det här över tiden för att få pengarna att räcka. Så enkelt är det. Men jag tycker fortfarande att rätt skall vara rätt när det gäller frågan om vem som har sett till att det nu finns resurser att göra insatser som inte fanns tidigare.

Till Anna Horn af Rantzien vill jag säga två saker. Det ena är att det är rätt att det finns länder som har större andel av den totala landytan som naturreservat än vi. Varför? Jo, de har ingen allemansrätt. De måste inrätta naturreservat för att människor över huvud taget skall ha någon skog att vandra i. Vi behöver inte inrätta naturreservat för att ge människor fri tillgång till naturen. Skall man få en rättvisande bild av detta skall man föra till det unika vi har tack vare allemansrätten. Det glöms ofta bort i debatten. Allemansrätten är någonting mycket fint.

Till skillnad mot Staffan Westerlund, som inför EG-integrationen har sagt att vi inte skall låta andra än svenskar utnyttja allemansrätten, vill jag säga att vi skall välkomna våra grannar i Europa att, med det ansvar som följer med allemansrätten, ta del av Europas sista vildmark som finns här i Sverige. Vi har utformat information på alla de stora europeiska språken om allemansrätten för att se till att de som kommer hit inte missbrukar den.

Naturligtvis skall domänverket föregå med gott exempel, även om jag anser att samma krav måste ställas på det privata skogsbruket. Det gör det ju också med domänreservaten. Jag tror att Roy Ottosson tänkte på den avverkning i Jokkmokks kommun som har varit aktuell. Där har domänverket haft en dialog med "Steget före". Man har gång på gång rättat sig efter de förslag och de krav som har ställts ifrån "Steget före" på ett bra sätt, tycker jag. Den dialogen är inte avslutad ännu. Länsstyrelsen i Norrbottens län har också rätt och skyldighet att ingripa med de beslut som kan behövas till skydd för naturen i de fall som jag tror ligger bakom Roy Ottossons interpellation till mig. Här finns möjligheter för samhället att ingripa till skydd för naturen.

Domänverket har gått före genom att inrätta domänreservat. De skall naturligtvis finnas kvar inför framtiden i denna nya situation där nya krav ställs på domänverket. Vi diskuterar just nu i regeringen hur vi skall kunna garantera att så sker på ett sätt som är till fortsatt skydd för naturen.

Anf. 29 ANNA HORN AF RANTZIEN (mp):

Herr talman! Jag talade inte om dessa stora nationalparker och naturreservat i USA för att klaga på de arealer som har skyddats här hemma. Jag

ville med detta säga att det förutom nationalparker och naturreservat också behövs en helhetssyn på skogsvården. När man som Steget före här gjort påvisar att det finns 25 arter i detta område som hotas av domänverkets kalhyggen, skall Bernkonventionens bud ögonblickligen träda in till skydd. Vad skall man annars ha konventioner till? Detta har Birgitta Dahl inte riktigt svarat på. Bernkonventionen finns, men varför följer man den inte när det gäller statens egna skogar?

Vad allemansrätten beträffar väckte jag förra året en motion om just skyddet för allemansrätten. Det kommer klagomål och åter klagomål från markägare som verkligen vinnlägger sig om att vårda naturen. Trots att jag vet att man i Sverige lämnat ut mycket information också till utländska turistbyråer har inte informationen nått fram, och det sker en fruktansvärd förstörelse i markerna. Hur det skall gå med allemansrätten är en av farhågorna inför EG. Hur skall det gå med den gamla sedvänjan allemansrätten, som är något av det finaste vi har? Detta är ännu ett hot.

Jag vill ha ett riktigt svar på den fråga som framgår av interpellationen. Hur kan domänverket med kunskap om vad som i detta fall håller på att hända med dessa 25 hotade växtarter, vilket har påvisats av Steget före, göra på detta sätt? Varför följer Sverige inte Bernkonventionen som vi har skrivit på?

Anf. 30 LARS ERNESTAM (fp):

Herr talman! När man har bekymmer är det ofta lätt att skylla på andra. Nu gör miljöministern det när hon säger att detta är naturvårdsverkets fel. Det har överskridit sina befogenheter och tecknat mer avtal än vad man har rätt till, och därför har vi hamnat i den här situationen.

Det har från regeringen utgått ett löfte om en pott för ett antal år för att skydda områden som är direkt hotade och där medel måste tas i anspråk direkt. Enligt min tolkning har naturvårdsverket gjort detta. Men dessutom har miljöministern sänkt anslagen som ändå uppgick till 100 milj.kr., även om vi tycker att det är otillräckligt, till 80 milj.kr., och nu är detta naturvårdsverkets fel.

Jag vill ställa en fråga till miljöministern. När detta berömvärda beslut fattades av Birgitta Dahl att skydda detta stora område i Norrland, något som länsmyndigheter och alla ortsintressen gick emot, tänkte miljöministern då inte på att staten måste lösa in området, att regeringen måste ställa upp och få fram resurser för detta? Tänkte inte miljöministern på detta? Det tycker jag är anmärkningsvärt. Det är litet för lätt att försöka komma ur denna frågeställning genom att skylla på naturvårdsverket.

Folkpartiet har alltid prioriterat naturvården. Vi vet att naturvårdsverket i detta sammanhang ville ha 140 milj.kr. för att klara av detta just det här året. Den posten har vi tagit upp i vår snåla budget. Vi har dessa pengar. I vår totala budget finns besparingsförslag, och vi får höra åtskilligt från socialdemokraterna om att vi går hårt fram. Men detta förslag finns med i vår balanserade budget. För att skydda dessa områden inför framtida generationer och arternas fortlevnad måste vi göra ett offer i årets budget. Vi måste få fram resurser för detta. Det har folkpartiet gjort i sitt förslag.

Naturvården är en av de viktigaste delarna i miljöpolitiken, och den måste

man ta ansvar för. I den förra miljöpropositionen som vi diskuterade här i riksdagen för 3 år sedan var naturvården bara med marginellt. Nu finns det med en del i och för sig bra förslag. Men bilden skäms av dessa mycket stora skönhetsfläckar.

Jag vill än en gång fråga: Vad skall nu ske? Skall man få börja avverka? Vad tänker miljöministern göra i det läge vi nu befinner oss i? Jag har inte fått något svar på dessa frågor.

Anf. 31 Miljöminister BIRGITTA DAHL (s):

Herr talman! Alla de beslut som gäller inköp som regeringen har fattat, har fattats efter direkt kontakt med naturvårdsverket och kontroll av att det fanns pengar kvar att betala med på kontot.

När det gäller Blaikfjället, som jag antar att Lars Ernestam syftade på, innebar regeringens beslut förbud mot avverkning utan länsstyrelsens tillstånd och ett uppdrag till länsstyrelsen att följa upp beslutet.

När det gäller Rimakåbbåområdet i Jokkmokk vill jag till Anna Horn af Rantzen säga att länsstyrelsen har ingripit och för en dialog med domänverket för att kontrollera att avverkningarna sker på ett sådant sätt att utrotningshotade arter inte kommer i fara. Man går alltså igenom vilka områden som är aktuella och var de utrotningshotade arterna finns. Man har modifierat avverkningsprogrammet med hänsyn till detta. Detta arbete är ännu inte avslutat, det vill jag betona. Länsstyrelsen i detta län, och i andra län där dessa frågor är aktuella, har både en rättighet och en skyldighet att ingripa, och det är en möjlighet som de skall utnyttja. Det är regeringens, riksdagens och lagens bokstav och anda. Tillämpningen av lagen har skärpts. Det är trots allt bättre i dag även i praktisk handling än vad det var för 10 eller 20 år sedan.

Allra sist vill jag säga att vi inte än är helt färdiga med den perestrojka på svenska inom naturvården som behövs för att alla parter skall ta sitt ansvar fullt ut. Vi anser att samma krav måste ställas på de areella näringarna som man sedan länge ställer på industrin, nämligen att man måste tåla de begränsningar i sin verksamhet som omsorgen om naturen, människan och miljön kräver. Det är en bit kvar att vandra på den vägen när det gäller de areella näringarna.

Regeringen strävar efter att den förändringen skall ske så fort som möjligt. Men det är tusentals aktörer som måste påverkas. Det är därför mycket positivt med den utbildning och aktivitet som pågår inom själva näringen och fackföreningsrörelsen för att man skall kunna sköta dessa uppgifter bättre.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Konstitutionsutskottets betänkande
1990/91:KU35 Biskoparna i kyrkomötet, m.m.

Justitieutskottets betänkanden

1990/91:JuU18 Rättskipningen i socialförsäkringsmål
1990/91:JuU20 Anslag till statsrådsberedningen
1990/91:JuU21 Anslag till brottsskadenämnden m.m.
1990/91:JuU22 Anslag till utredningar m.m.
1990/91:JuU23 Anslag till polisväsendet
1990/91:JuU24 Anslag till brottsförebyggande rådet

Lagutskottets betänkande

1990/91:LU25 Handelsagentur

Utrikesutskottets betänkanden

1990/91:UU13 Förbud mot utförsel av vissa produkter som kan användas i
massförstörelsesyfte, m.m.
1990/91:UU21 Vissa frågor beträffande Sveriges Europasamarbete

Utbildningsutskottets betänkanden

1990/91:UbU6 Anslag till utveckling av skolväsendet m.m.
1990/91:UbU7 Bidrag till det kommunala offentliga skolväsendet
1990/91:UbU8 Bidrag till särskolor, m.m.
1990/91:UbU9 Bidrag till fristående skolor
1990/91:UbU10 Utrustningsbidrag m.m. på skolområdet
1990/91:UbU11 Vissa för högskolan gemensamma frågor och anslag

7 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställes

den 18 april

1990/91:180 av *Stina Eliasson* (c) till kommunikationsministern om de sociala konsekvenserna av en nedläggning av inlandsbanan:

Turerna kring inlandsbanan har varit många. Många är de människor som engagerat sig i frågan – miljövänner, politiker och olika intressegrupper. Alla med en sak gemensamt: känslan för en levande landsbygd.

I och med regeringens godkännande av avtalet mellan transportrådet och länstrafikhuvudmännen läggs inlandsbanan ned. Den 9 juni kör de sista rälsbussarna på inlandsbanan.

Beslutet är inte oväntat, även om ett litet ljus av hopp kunde tändas i trafikutskottets senaste behandling av frågan. Nu vet vi bättre – i avsaknad av en god vilja och ett ärligt uppsåt kunde inte beslutet bli annorlunda.

Nu kommer efterverkningarna och de kan bli mycket kännbara för folket som lever av och med inlandsbanan. Jag tänker på lokförare, banarbetare

och alla småföretagare som får sin utkomst genom inlandsbanan. Jag tänker på turistnäringen som i dag har problem att vara konkurrenskraftig. Jag tänker på kommuner som riskerar att få minskade intäkter.

De sociala konsekvenserna av en nedläggning av inlandsbanan är för alla dessa parter stora. Människor mister sina arbeten, sin sociala trygghet och tvingas i många fall helt enkelt flytta. I arbetslöshetens spår kommer inte sällan drogmissbruk, ensamhet och utslagning. Det är många familjer som rycks upp ur sin trygga tillvaro genom beslutet att lägga ned inlandsbanan.

Vi kommer också att få uppleva att allt fler sägs upp från sina arbeten vid järnvägen. Efter inlandsbanan finns 27 lokförare som alla drabbas. I Östersund har 13 lokförare nyligen varslats, i Storuman åtta stycken, i Arvidsjaur fyra och i Mora två stycken. En handfull stationsmästare och tågklarare har varslats. För var och en är varslen och uppsägningarna en tragedi. De pengar som SJ skall betala under uppsägningstiden borde enligt min uppfattning kunna användas på ett mycket bättre sätt – till upprustning och elektrifiering av banan.

Med beslutet om att lägga ned inlandsbanan följer beslut om att satsa på landsvägstransporter. Vi kommer att få uppleva än sämre vägar på grund av tunga godstransporter som sliter på vägarna. Det är helt klart att landsvägsbussar som skall ersätta tågtrafiken inte uppfyller miljökraven. De kommer inte heller att nå byar efter banan i den utsträckning som inlandsbanan gör och därmed inte samma resandegrupp. En ökad satsning på landsvägstrafiken får i många stycken negativa konsekvenser för människor och miljö.

Beslutet om att lägga ned inlandsbanan utarmar vår landsbygd. Talet om att hela Sverige skall leva var inte annat än fagert tal. Människor som på olika sätt bidrar till landets välbefinnande får återigen finna sig i att se miljardbeloppen gå söderut till motorvägar och Öresundsbroar.

Dessa människors öden angår oss alla som tar ansvar för framtiden. Därför måste regeringen ta *sitt* ansvar för de människor som drabbas av nedläggningen.

Min fråga till kommunikationsministern är följande:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att motverka att de sociala konsekvenserna av en nedläggning av inlandsbanan blir alltför stora?

1990/91:181 av *Jens Eriksson* (m) till statsrådet Anita Gradin om fisket i ett EES-avtal:

Svenskt fiske känner stor oro och osäkerhet för vad som kan komma att hända i det förestående EES-avtalet, dels vad beträffar EGs krav på fiskerättigheter utöver de bilaterala avtalen mellan EG och Sverige om ömsesidigt fiskeutbyte, dels ett införande av EGs fiskesystem, det s.k. joint-stock-management-systemet.

Med jämna mellanrum och praktiskt taget varje vecka tas i massmedia upp Norges och Islands hållning när det gäller att lämna fiskerättigheter i egna vatten för att få tillgång till EGs inre marknad. Enligt vad som framgår i massmedia, har båda dessa länder bestämt avvisat EGs krav på fiskerättigheter. Det har t.o.m. sagts att Island kommer att avstå från ett avtal med EG om EG inte ger efter på sina krav.

Sveriges hållning är mera diffus. Jag har inte kunnat finna något officiellt uttalande som går på samma linje som Norge och Island om att ej lämna ytterligare fiskerättigheter till EG. Denna hållning, i en för svenskt fiske livsviktig fråga, skapar ovisshet inför framtiden för en näring som trängs allt mer mellan de stora fiskerikationerna.

Det skulle därför vara av stort värde om utrikeshandelsministern gav ett klart besked om regeringens inställning till EGs krav på fiskerättigheter och joint-stock-management-systemet.

I anledning av det ovan anförda anhåller jag att till utrikeshandelsministern få ställa följande frågor:

1. Kan utrikeshandelsministern ge mig beskedet att Sverige inte byter bort fiskerättigheter i svensk zon mot något annat än fiskerättigheter?
2. Kan utrikeshandelsministern också ge mig beskedet att Sverige avvisar joint-stock-management-systemet intill dess förhandlingar om medlemskap i EG inleds?

8 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 18 april

1990/91:543 av *Roland Larsson* (c) till arbetsmarknadsministern om handläggningstiden för ärenden om kontant arbetsmarknadsstöd:

Den som blivit arbetslös och är berättigad till kontant arbetsmarknadsstöd (KAS) kan i dag i sämsta fall få vänta upp till fyra månader på att stödet börjar utbetalas.

I realiteten betyder det ofta att man under den tid man saknar arbete inte heller har pengar till mat och bostad.

Av t.ex. de ungdomar som gjort sin värnplikt och i början av året ryckte ut till arbetslöshet är det många som nu i slutet av april fortfarande väntar på sin första KAS-utbetalning.

För dem som lyckas få ett arbete betyder det ibland att man hinner att få sin första lön innan man får sitt första KAS.

Jag vill därför ställa följande fråga till arbetsmarknadsministern:

Vad avser regeringen göra för att förkorta handläggningstiderna av KAS så att stödet utbetalas när det verkligen behövs?

1990/91:544 av *Hugo Bergdahl* (fp) till arbetsmarknadsministern om ridskolan i Strömsholm:

Ridskolan i Strömsholm, Hallstahammars kommun, riskerar att förlora landets högsta utbildning av ridlärare och ridinstruktörer till Flyinge i Skåne. Ytterligare arbetstillfällen kommer att gå förlorade i en redan mycket hårt drabbad kommun. Nyligen har företaget Bulten aviserat om nedläggning av verksamhet. Mellan 500–600 arbetstillfällen skulle gå förlorade. Man kan i

dag fråga: Hur mycket av åderlätning i fråga om arbetstillfällen tål en liten kommun av Hallstahammars storlek?

Avser regeringen att vidta några åtgärder i syfte att trygga en framtid för ridskolan i Strömsholm?

1990/91:545 av *Ulla Orring* (fp) till kommunikationsministern om inlandsbanan och turismen:

Regeringen har nu – trots ett envist motstånd från människor runt om i landet och de boende längs banan – beslutat att lägga ner persontrafiken på inlandsbanan.

Behovet av infrastrukturella satsningar för glesbygdens del har helt nonchalerats av regeringen och särskilt har järnvägssektorn i Norrlands inland helt lämnats utanför normalt underhåll.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande fråga till statsrådet:

Anser statsrådet att en inlandsbana utan spårbunden rälsbuss- och tågtrafik kan uppfylla kraven på ett fungerande transportsystem särskilt från turistisk synpunkt?

den 19 april

1990/91:546 av *Ragnhild Pohanka* (mp) till statsrådet Maj-Lis Lööv om motiven för avslag på vissa asylansökningar:

Miljöpartiet anser att inte någon asylsökande kurd i dag skulle kunna sändas tillbaka till Kurdistan, som är ett katastrofområde i högre eller lägre grad i alla länder, där kurder bor. Speciellt utsatta är naturligtvis kurder i Irak, men även gränstrakterna mellan de olika länderna är extra farliga områden. Hur behandlas de asylsökande, som kan styrka sitt engagemang i olika befrielserörelser, eller har nära släktingar, som arkebuserats, torterats eller står på "svarta listan"?

Trots god kännedom om vår utlänningslag förstår jag inte vilka kriterier som gäller när utvisning beslutas.

Vilka kriterier använder invandrarverket, när asylsökande får avslag, trots att de kan styrka aktivt engagemang i en förbjuden gerillarörelse?

1990/91:547 av *Marianne Andersson* i Vårgårda (c) till statsrådet Göran Persson om konst och bild i det nya gymnasieförslaget:

Kopplingarna mellan individens förmåga till visuellt tänkande och dennes kreativa tänkande är bekräftade inom forskningen. Sådana föreställningar har varit centrala under hela 1900-talet och utgör en särskilt stolt skoltradition i Sverige. De är i dag lika aktuella som någonsin och vinner t.o.m. mark genom aktuell forskning. Här talar man om hur individens identitetsbildning och en harmonisk omvärlds förståelse kommer till stånd i samspelet mellan olika uttrycksformer, där bilden har en stor betydelse. Mot den bakgrunden vill jag ställa följande fråga till skolministern:

Varför tar man ett steg tillbaka genom att värdera konst- och bildgestaltandet så lågt i det nya gymnasieförslaget, trots att såväl tradition som forskning och samhällsutveckling talar för motsatsen?

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

1990/91:548 av *Karl-Gösta Svenson* (m) till statsrådet Erik Åsbrink om hotell- och restaurangmomsen m.m.:

Helt nyligen har två utredningar publicerats, en från professor Lars Nordström vid Handelshögskolan i Göteborg och en från SIND, som vederlägger att hotell- och restaurangmomshöjningen och införandet av rese-momsen allvarligt skadat svensk turistnäring med åtföljande stigande arbetslöshet för tusentals människor och ett ökande underskott i resevalutabalansen.

Kommer regeringen till följd av dessa negativa effekter att omgående föreslå en sänkning av moms-nivån avseende hotell och restauranger samt persontransporter till europeisk nivå?

1990/91:549 av *Ingela Mårtensson* (fp) till statsrådet Göran Persson om bildundervisningen i gymnasieundervisningen:

Bildens betydelse ökar ständigt i samhället. Inte minst de senaste månadernas erfarenheter av nyhetsrapporteringen från Gulfkriget talar sitt tydliga språk.

Det framstår därför som allt viktigare att alla medborgare erhåller en grundläggande bild- och mediakunskap under uppväxten. Den kompetensen är viktig för att kunna fungera självständigt och aktivt i samhällsdebatten och i de flesta yrkessituationer och som ett skydd mot oegentlig påverkan. Det är ett intresse inte bara för individens självständiga kritiska tänkande utan också för demokratin.

Därför vill jag ställa följande fråga till skolminister Göran Persson:

Vilka åtgärder avser skolministern vidta för att i gymnasieformen fullfölja ambitionen om alla elevers rätt till grundläggande undervisning i bild?

1990/91:550 av *Jan Strömdahl* (v) till statsrådet Göran Persson om bildkunskap i den framtida gymnasieskolan:

En bild kan säga mer än hundra ord---. Kunskapsbilden har alltid haft stor betydelse i utbildning, forskning, arbetsliv och media.

I grundskolan finns i dag goda möjligheter för alla elever att lära sig läsa, förstå, skapa och bruka bilder.

Men vilken plats får kunskapsbilden i den framtida gymnasieskola som regeringen vill förverkliga?

1990/91:551 av *Kaj Nilsson* (mp) till statsrådet Göran Persson om konsten i den framtida gymnasieskolan:

Redan för ca 150 år sedan var det för den tidens demokrater i det svenska samhället och i skoldebatten ett uttalat intresse av att alla skulle erhålla ett rimligt mått av bildning i konstens traditioner. Det handlade om ett rikt kul-

turellt kapital som inte bara skulle vara ett privilegium för de besuttna utan som skulle spridas till folkflertalet.

Konsten är inte av mindre kulturellt värde i dag. Tvärtom – i det nya Europa utgör konsten med sin historia en ofta självklar gemenskapsfaktor, ett självklart gemensamt kulturarv i det internationella samtalet och umgänget.

Varför har inte konstbildningens frågor fått en framskjuten plats i ambitionerna att bygga en framtida gymnasieskola för alla?

1990/91:552 av *Iris Mårtensson* (s) till utbildningsministern om lokalisering till Norrland av en ny TV-station:

Nu pågår ett ansökningsförfarande vad gäller rätten till sändningstillstånd i den nya markbundna kanalen. De intresserade företagen skall i sin ansökan komma med förslag om lokalisering. Det är oerhört viktigt att man vid bedömningen av dessa ansökningar tar hänsyn till alla regioner i landet.

Program producerade utanför Stockholm har en stark genomslagskraft och väcker ett särskilt engagemang. TV 2 har visat att decentraliseringen av produktionen till TV-distrikten varit en stor framgång publikmässigt sett.

Jag vill mot denna bakgrund fråga kulturministern:

Hur ser kulturministern på möjligheterna för att den nya TV-stationen skall kunna lokaliseras till Norrland?

1990/91:553 av *Gudrun Schyman* (v) till statsrådet Maj-Lis Lööv om förbud i utlänningslagen om förvar av barn:

Från den 1 juli 1990 gäller nya regler om förvar av barn enligt utlänningslagen. Antalet förvarsbeslut ökade under andra halvåret 1990 med 61 %, från 181 första halvåret till 293 andra halvåret. Rikspolisstyrelsens undersökning av tillämpningen av förvarsbestämmelserna på barn, som genomfördes på uppdrag av regeringen, visar att förvarsbesluten beträffande barn ökat också om hänsyn tas till ökningen av antalet asylsökande och antalet avlägsnande-beslut som regeringen fattat.

Är invandrarministern beredd att mot denna bakgrund ta initiativ till att införa totalförbud i utlänningslagen mot beslut om förvar av barn?

1990/91:554 av *Hans Leghammar* (mp) till justitieministern om yttrandefriheten vid ett svenskt EG-medlemskap.

I tidningen Statstjänstemannen 3/91 görs en genomgång över hur meddelarfriheten hotas vid ett medlemskap i EG. I denna artikel ifrågasätts om Sverige kan behålla sin yttrandefrihet enligt dagens grundlag vid ett inträde i EG.

Min fråga till justitieministern är vilken bedömning regeringen gör när det gäller yttrandefriheten för svenska medborgare vid ett svenskt EG-medlemskap. Kan dagens yttrandefrihet garanteras enligt regeringen?

1990/91:555 av *Eva Goës* (mp) till miljöministern om utsläppen från Tjernobyli:

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

På fredag den 26 april är det fem år sedan den ödesdigra olyckan i Tjernobyli inträffade. Olyckans konsekvenser är obeskrivliga. De som tvingas bo kvar i närområdet utgör levande experiment- och forskningsobjekt för hela världen. Övriga världen vet ännu inte hur den drabbats och kommer att drabbas.

Världssamvetet bär en tung börda. Vi vet att hundratusentals, ja, miljoner människor borde evakueras, inte minst barn, men vad görs? Vi vet att sarkofagen läcker och att Sovjet har bett om hjälp från övriga världen, men vad händer?

Ukraina, Sovjets tidigare kornbod, ropar på hjälp från väst. Landet och hela världen utsätts dagligen för ytterligare strålning.

Jag frågar:

Vad avser miljöminister Birgitta Dahl göra för att detta ständiga utsläpp från den läckande sarkofagen skall kunna förhindras?

1990/91:556 av *Åsa Domeij* (mp) till jordbruksministern om domänverkets utförsäljning av mark:

I den nu pågående utförsäljningen av vissa delar av domänverkets mark ingår även områden som föreslås bli naturreservat.

Avser regeringen att vidta några åtgärder i anledning av domänverkets utförsäljning av mark?

1990/91:557 av *Åsa Domeij* (mp) till jordbruksministern om klassningen av område som fjällnära skog:

Skogsvårdsstyrelserna i de län som har fjällnära skog har tagit fram förslag till ny gränsdragning för fjällnära skog för att möjliggöra att högre krav på naturvårdshänsyn ställs i områdena. Dessa förslag har varit på remiss och har överlämnats till skogsstyrelsen. Skogsstyrelsens generaldirektör har emellertid nyligen uttalat (vid en hearing i Umeå den 10 april) att förslaget skall ändras så att mindre skog skall tas in som fjällnära skog än vad som föreslås av skogsvårdsstyrelserna. Ett sådant försämrat förslag skall lämnas in till regeringen den 22 april för slutligt avgörande.

Avser regeringen att utvidga området som klassas som fjällnära skog i förhållande till vad som låg ovanför domänverkets tidigare skogsodlingsgräns?

Prot. 1990/91:98
19 april 1991

9 § Kammaren åtskildes kl. 10.49.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

OLOF MARCUSSEN

/Barbro Karlsson

Fredagen den 19 april

1 § Ledighet	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till arbetsmarknadsutskottet . . .	1
3 § Svar på interpellation 1990/91:169 om lantbrevbärarnas roll i gles- bygd	1
Kommunikationsminister Georg Andersson (s)	
Ines Uusmann (s)	
Ingrid Hasselström Nyvall (fp)	
Kjell Ericsson (c)	
4 § Svar på interpellation 1990/91:170 om postservicen	12
Kommunikationsminister Georg Andersson (s)	
Kristina Svensson (s)	
Ingrid Hasselström Nyvall (fp)	
5 § Svar på interpellation 1990/91:173 om urskogar	17
Miljöminister Birgitta Dahl (s)	
Anna Horn af Rantzien (mp)	
Lars Ernestam (fp)	
6 § Bordläggning	26
7 § Anmälan om interpellationer	
1990/91:180 av Stina Eliasson (c) om de sociala konsekven- serna av en nedläggning av inlandsbanan	27
1990/91:181 av Jens Eriksson (m) om fisket i ett EES-avtal. . .	28
8 § Anmälan om frågor	
1990/91:543 av Roland Larsson (c) om handläggningstiden för ärenden om kontant arbetsmarknadsstöd	29
1990/91:544 av Hugo Bergdahl (fp) om ridskolan i Strömsholm	29
1990/91:545 av Ulla Orring (fp) om inlandsbanan och turismen	30
1990/91:546 av Ragnhild Pohanka (mp) om motiven för avslag på vissa asylansökningar	30
1990/91:547 av Marianne Andersson i Vårgårda (c) om konst och bild i det nya gymnasieförslaget	30
1990/91:548 av Karl-Gösta Svenson (m) om hotell- och restau- rangmomsen m.m.	31
1990/91:549 av Ingela Mårtensson (fp) om bildundervisningen i gymnasieundervisningen	31
1990/91:550 av Jan Strömdahl (v) om bildkunskap i den fram- tida gymnasieskolan	31
1990/91:551 av Kaj Nilsson (mp) om konsten i den framtida gymnasieskolan	31
1990/91:552 av Iris Mårtensson (s) om lokalisering till Norrland av en ny TV-station	32
1990/91:553 av Gudrun Schyman (v) om förbud i utlänningsla- gen om förvar av barn	32

1990/91:554 av Hans Leghammar (mp) om yttrandefriheten vid ett svenskt EG-medlemskap	32
1990/91:555 av Eva Goës (mp) om utsläppen från Tjernobyl .	33
1990/91:556 av Åsa Domeij (mp) om domänverkets utförsäljning av mark	33
1990/91:557 av Åsa Domeij (mp) om klassningen av område som fjällnära skog	33